

10. Moiseienko A. The Sins of the Fathers: Targeted Sanctions Against Family Members of Primary Targets / A. Moiseienko // *Modern Law Review*. – 2024. – Vol. 87. – С. 926–966.
11. Emmerson B. Human Rights and Criminal Justice / B. Emmerson, A. Ashworth, A. Macdonald. – 3-є вид. – London : Sweet & Maxwell, 2012. – 1131 с. (с. 209).
12. Trechsel S. Human Rights in Criminal Proceedings / S. Trechsel. – Oxford : Oxford University Press, 2005. – 611 с. (с. 29).
13. Справа «Поліщук проти України» від 15.10.2009 (Заява № 38351/04) [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_525 (дата звернення: 16.01.2026).
14. Case of Vegotex International S.A. v. Belgium [Електронний ресурс] : Judgment of the ECHR / European Court of Human Rights. – Режим доступу: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-225231> (дата звернення: 09.01.2026).

DOI 10.70286/EOSS-16.02.2026.008.100-102

ПРОБЛЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ДОГОВОРУ ІЗ ПРИВАТНОПРАВОВИМ ДОГОВОРОМ

Квач Ольга

здобувач вищої освіти

Спеціальність «Право»

Інститут післядипломної освіти

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

У правовій доктрині та практиці публічного управління все частіше постає питання чіткого розмежування адміністративного та приватноправового договорів. Адміністративний договір належить до категорії угод, які укладаються органами публічної влади з метою реалізації завдань держави або місцевого самоврядування, тоді як приватноправовий договір регулює відносини між приватними особами або юридичними суб'єктами, орієнтовані на досягнення індивідуальних економічних або майнових цілей.

Визначення правової природи договору має не лише теоретичне, а й практичне значення: воно впливає на застосування відповідних норм права, визначення процедур укладення, виконання та розірвання договору, а також на способи захисту порушених прав у судовому порядку. Невірне віднесення договору до тієї чи іншої категорії може призвести до правової невизначеності та ускладнити реалізацію як публічних, так і приватних інтересів.

Суб'єкти влади можуть діяти як у публічній, так і у приватноправовій сферах, виконуючи свої обов'язки, тому правильне визначення юридичної природи договору визначає, які норми права застосовуються, який вид

відповідальності настає за порушення, якими методами можливе примусове виконання та яким чином здійснюється судовий захист [1, с. 109].

Відсутність чіткого розмежування може призводити до правової невизначеності та ускладнень у реалізації державних та суспільних інтересів.

Адміністративний договір відображає специфіку публічного управління, оскільки його укладення часто є не лише правом, а й обов'язком відповідного суб'єкта адміністративного права. Він спрямований на реалізацію державних інтересів на підставі закону та спеціалізованого регулювання, а участь державного органу у ньому є обов'язковою. Предмет договору пов'язаний із організаційно-управлінською діяльністю і спрямований на задоволення публічних інтересів [2, с. 135]. Предмет адміністративного договору завжди орієнтований на досягнення публічних цілей, що є ключовим критерієм для відмежування від приватноправового договору [3, с. 11].

Водночас Р. Мельник підкреслює, що суб'єктний склад сторін не є визначальним фактором для встановлення правової природи договору, адже наявність відносин влади і підпорядкування не завжди визначає адміністративний характер, а публічні цілі можуть бути досягнуті й через приватноправові угоди [4, с. 417]. Адміністративний договір виникає для реалізації норм адміністративного права, що веде до виникнення, зміни або припинення адміністративно-правових відносин, а права і обов'язки сторін впливають із владних управлінських функцій суб'єкта адміністративного права. Це означає, що укладення такого договору є не лише правом, а й іноді обов'язком органу влади, який реалізує свої повноваження для здійснення публічної управлінської діяльності [4, с. 417].

Дослідники відзначають, що адміністративний договір відрізняється від приватноправового тим, що участь органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування є обов'язковою, правосуб'єктність сторін може бути спеціальною або виключною, правове регулювання умов договору підпорядковане специфічним нормам, а спори розглядаються адміністративними судами [5, с. 88].

В. Г. Перепелюк виділяє такі ознаки адміністративного договору: хоча б одна зі сторін є суб'єктом владних повноважень, права та обов'язки сторін впливають із владних управлінських функцій, метою договору є задоволення публічних потреб, до предмета договору входять рішення, дії або бездіяльність суб'єкта владних повноважень, а порядок укладення та виконання регулюється нормами публічного права із субсидіарним застосуванням норм цивільного права [6, с. 103].

На нашу думку, сучасне розуміння адміністративного договору підкреслює його суттєву відмінність від приватноправового, оскільки він є механізмом реалізації публічних інтересів і забезпечує ефективність управлінських функцій органів влади. Водночас, недооцінка цього розмежування може призводити до правової невизначеності, зростання конфліктів у тлумаченні обов'язків і прав сторін, а також до ускладнень у судовому захисті.

Таким чином, ключовими критеріями, які дозволяють відокремити адміністративний договір від приватноправового, є участь суб'єкта владних повноважень, впливання прав і обов'язків із владних управлінських функцій, спрямованість на задоволення публічних потреб, врахування рішень та дій органу влади в предметі договору та регулювання укладення і виконання нормами публічного права. Для окремих категорій адміністративних договорів закон може передбачати додаткові спеціальні вимоги, що ще більш підкреслює їхню специфіку та відмінність від цивільних і господарських угод. Розмежування адміністративного та приватноправового договору є не лише теоретично важливим, але й практично необхідним для забезпечення правової визначеності, ефективного публічного управління та належного захисту державних і суспільних інтересів.

Список використаних джерел

1. Ківалов С. В. Адміністративне право України: навч.-метод. посіб. 4-е вид., перероб. і доп. Одеса : Фінікс, 2008. 312 с.
2. Завальна Ж. В. Порівняльний аналіз адміністративного та цивільного договорів. Право України. 2007. № 3. С. 135-139.
3. Завальна Ж. В. Адміністративний договір: теоретичні засади та застосування : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2010. 29 с.
4. Мельник Р. Загальне адміністративне право в питаннях і відповідях: посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 308 с.
5. Афанасьєв К. К. Адміністративні договори : реалії та перспективи. Луганськ : РВВ ЛАВС, 2004. 318 с.
6. Перепелюк В. Г. Адміністративне судочинство: проблеми практики. Київ: Конус-Ю, 2003. 272 с.

ПРОБЛЕМАТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ВИКЛИКИ

Зінченко Ольга

здобувачка вищої освіти магістерського рівня

Спеціальність «Право»

Інститут Післядипломної Освіти

КНУ імені Т. Шевченка, Україна

Анотація. У статті здійснено комплексний аналіз актуальних проблем правового регулювання фармацевтичної галузі України в умовах євроінтеграції та правового режиму воєнного стану. Досліджено специфіку захисту прав інтелектуальної власності, зокрема через призму протидії практиці «вічнозелених патентів» та критичного аналізу механізму «патентного зв'язку» при реєстрації лікарських засобів.